

مدیریت خطر فاجعه^۱

منبع: تارنمای پروشن وب^۲

مترجم: حمیدرضا زرنگار

اشاره

کاربرد مدیریت خطر فاجعه به معنای به کارگیری سیاست‌های کاهش ریسک فاجعه و راهبرد های ممانعت از مخاطره فاجعه جدید، کاهش ریسک فاجعه موجود و مدیریت خطر باقی مانده^۳، و همکاری است برای تقویت تاب آوری و کاهش تلفات فاجعه. پروشن وب یک پلتفرم اشتراک گذاری دانش جهانی برای کاهش خطر فجایع و انعطاف پذیری است. دفتر کاهش خطر بلایای سازمان ملل متحد (UNDRR) اسپانسر این پلتفرم است. دفتر کاهش خطر بلایای سازمان ملل متحد، دولت ها، شرکا و جوامع را گرد هم می آورد تا خطر و خسارات ناشی از بلایا را کاهش دهند و آینده ای امن تر و پایدار را تضمین کنند. مطلب حاضر تعاریف مفهومی چند اصطلاح است در مقوله مدیریت خطر فاجعه.

اقدامات مدیریت خطر فاجعه را می توان در انواع مدیریت آینده نگر خطر فاجعه^۴، مدیریت اصلاحی خطر فاجعه^۵ و مدیریت جبرانی خطر فاجعه^۶ که مدیریت خطر باقی مانده نیز خوانده می شود، تقسیم کرد.

فعالیت های مدیریت آینده نگر خطر فاجعه متوجه مشخص کردن و جستجوی راه های اجتناب از رشد مخاطرات فزاینده فاجعه جدید است.

فعالیت های مدیریت اصلاحی خطر فاجعه به حذف یا کاهش خطرات فجایع که در حال حاضر وجود دارد و نیاز به مدیریت و کاهش دارد، می پردازد. به عنوان مثال می توان به مقاوم سازی زیرساخت های حیاتی یا جابجایی جمعیت ها یا دارایی های در معرض خطر اشاره کرد.

---

^۱ Disaster Risk Management

^۲ <https://www.preventionweb.net/terminology/disaster-risk-management>

^۳ Residual Risk

^۴ Prospective Disaster Risk Management

^۵ Corrective Disaster Risk Management

^۶ Compensatory Disaster Risk Management

فعالیت‌های جبرانی مدیریت خطر فجایع، انعطاف‌پذیری اجتماعی و اقتصادی افراد و جوامع را در مواجهه با مخاطرات باقی‌مانده که نمی‌توان به طور موثر کاهش داد، تقویت می‌کند. این فعالیت‌ها شامل آمادگی^۷، واکنش^۸ و بازیابی^۹ و همچنین ترکیبی از ابزارهای مالی مختلف، مانند صندوق‌های اضطراری ملی^{۱۰}، اعتبارات احتمالی^{۱۱}، بیمه و بیمه اتکایی^{۱۲} و شبکه‌های ایمنی اجتماعی هستند.

مدیریت خطر فجایع مبتنی بر مشارکت جامعه^{۱۳}، جوامع بالقوه آسیب‌پذیر را در مدیریت خطر فاجعه در سطح محلی ارتقا می‌دهد. این مورد نیز شامل ارزیابی جامعه از خطرات، آسیب‌پذیری‌ها و ظرفیت‌ها و مشارکت آن‌ها در برنامه‌ریزی، اجرا، نظارت و ارزیابی اقدامات محلی برای کاهش خطر فجایع است. رویکرد مردم محلی و بومی به مدیریت خطر فاجعه^{۱۴}، شناخت و استفاده از دانش و شیوه‌های سنتی، بومی و محلی برای تکمیل دانش علمی در ارزیابی خطر فجایع و برای برنامه‌ریزی و اجرای مدیریت خطر در بلایای محلی است.

برنامه‌های مدیریت خطر فجایع، اهداف و مقاصدی خاص را برای کاهش خطرات بلایا همراه با اقدامات مرتبط برای دستیابی به این مقاصد تعیین می‌کنند. این اقدامات باید توسط چارچوب سندای برای کاهش خطر بلایا ۲۰۳۰ - ۲۰۱۵ هدایت شوند^{۱۵} و در برنامه‌های توسعه مربوطه، تخصیص منابع و برنامه‌های ویژه^{۱۶} در نظر گرفته شده و هماهنگ شوند. باید برای هر سطح از مسئولیت اداری برنامه‌هایی خاص در سطح ملی وجود داشته باشد و با شرایط مختلف اجتماعی و جغرافیایی موجود سازگاری داشته باشد. چارچوب زمانی، مسئولیت‌های اجرایی و منابع تامین مالی باید در برنامه مشخص شوند. باید تا حد امکان پیوندهای برنامه‌ها و توسعه پایدار و برنامه‌های سازگاری و تغییرات اقلیمی برقرار شود.

---

۷ Preparedness

۸ Response

۹ Recovery

۱۰ National Contingency Funds

۱۰ Contingent Credit

۱۱ Reinsurance

۱۳ Community-Based Disaster Risk Management

۱۴ Local and Indigenous Peoples' Approach to Disaster Risk Management

۱۵ Sendai Framework for Disaster Risk Reduction ۲۰۱۵-۲۰۳۰ چارچوب سندای برای کاهش خطر بلایا ۲۰۱۵-۲۰۳۰ توسط کشورهای عضو سازمان ملل متحد در ۱۸ مارس ۲۰۱۵ در سومین کنفرانس جهانی سازمان ملل در مورد کاهش خطر فجایع در شهر سندای، استان میاگی، ژاپن به تصویب رسید. چارچوب سندای اولین توافقنامه اصلی برنامه توسعه پس از ۲۰۱۵ است که هفت هدف و چهار اولویت برای اقدام دارد. هدف این چارچوب دستیابی به کاهش قابل توجه خطر بلایا و خسارات جانی، معیشتی و سلامتی و دارایی‌های اقتصادی، فیزیکی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی افراد، مشاغل، جوامع و کشورها طی ۱۵ سال تا سال ۲۰۳۰ است.

۱۶ Programmes